

Σαν σήμερα πριν από 71 χρόνια οι Ναζί διέπραξαν ένα από τα φοβερότερα εγκλήματα στη χώρα μας: τη σφαγή του Διστόμου. Στο κείμενο που ακολουθεί ο γερμανός ιστορικός ***Martin Seckendorf****, το κέντρο βάρους των μελετών του οποίου αποτελεί ο γερμανισμός φασισμός, κυρίως στις χώρες των Βαλκανίων, αναλύει μια σειρά ζητήματα που αφορούν στο ολοκαύτωμα του Διστόμου.*

Πηγή: **orizondas.blogspot.gr**

Μετάφραση – Επιμέλεια: **Παναγιώτης Γαβάνας**

του **Martin Seckendorf**

Η 10η Ιουνίου 1944 είναι βαθιά χαραγμένη στη συλλογική μνήμη των Γάλλων και των Ελλήνων. Τη μέρα αυτή στρατιώτες μιας μονάδας των SS κατέστρεψαν την κοινότητα Οραντούρ-σουρ-Γκλαν στην κεντρική Γαλλία και δολοφόνησαν 642 κατοίκους. Ήταν το μεγαλύτερο έγκλημα πολέμου που διέπραξαν οι γερμανικές δυνάμεις κατοχής κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου στη δυτική Ευρώπη. Η μαζική σφαγή ήταν επίσης καλά γνωστή και εξαιτίας μιας ποινικής δίκης που προκάλεσε θόρυβο, την οποία διεξήγαγε η Δικαιοσύνη της Γερμανικής Λαοκρατικής Δημοκρατίας το 1983 ενάντια σε έναν από τους κύριους ενόχους –πολύ πριν την επίσκεψη του Προέδρου της Γερμανίας το 2013 στο μνημείο που βρίσκεται το χωριό που καταστράφηκε από τους φασίστες. Αντιθέτως, η σφαγή των γερμανών κατακτητών στις 10 Ιουνίου 1944 στο ελληνικό χωριό Δίστομο, εξακολουθεί να παραμένει σε μεγάλο βαθμό άγνωστη σε μεγάλα τμήματα του σημερινού πληθυσμού [της Γερμανίας].

Μαζικές σφαγές σε εβδομαδιαία βάση

Το βράδυ της 14ης Ιουνίου 1944 έφθασε στην αντιπροσωπεία της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού (ICRC), η οποία βρίσκονταν στην Αθήνα, η είδηση, ότι γερμανοί στρατιώτες στο Δίστομο διέπραξαν σφαγή με πολλούς νεκρούς και ότι έκαψαν το χωριό. Το

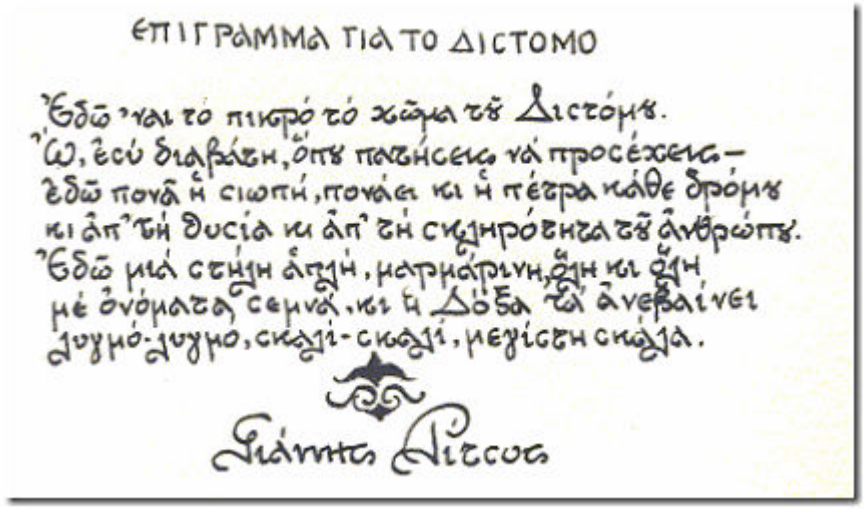
ζεύγος από την Σουηδία, Clio και Sture Linnér, και οι δυό μέλη του ICRC, δηλώθηκαν για μια διερευνητική αποστολή. Το Δίστομο βρίσκεται νοτιοανατολικά της οροσειράς του Παρνασσού και σχετικά κοντά στο ιερό του Απόλλωνα, στους Δελφούς, που στην αρχαιότητα θεωρούνταν ως «ομφαλός του κόσμου». Το ζεύγος των Σουηδών ξεκίνησε όταν ακόμη ήταν νύχτα, μεταφέροντας ρουχισμό και είδη επίδεσης στο χωριό που βρίσκεται 170 χιλιόμετρα από την Αθήνα.

Το 2001 ο καθηγητής Linnér περιέγραψε στον ιστορικό Dieter Begemann τις εντυπώσεις που αποκόμισαν αυτός και η γυναίκα του στο ταξίδι τους προς το Δίστομο στις 15 Ιουνίου 1944: Λίγο πριν φθάσουν στο χωριό παρατήρησαν ότι στα δέντρα του δρόμου ήταν κρεμασμένα περίπου 10 πτώματα «καρφωμένα με ξιφολόγχες», όπως ανέφερε ο Linnér. «Σε όλη την περιοχή υπήρχε μια φοβερή δυσοσμία από αποκαΐδια και αποσύνθεση», συμπλήρωσε. Στη πλατεία του χωριού κείτονταν «παντού νεκροί». Ανέφεραν ότι είναι εκατοντάδες. Πολλά πτώματα ήταν φοβερά ακρωτηριασμένα.

Ο Linnér περιγράφει τις συνέπειες μιας από τις «ενέργειες εκκαθάρισης και αντιποίνων» που διαπράττονταν από το 1943 στην Ελλάδα σχεδόν κάθε βδομάδα. Το πρωί της 10ης Ιουνίου 1944 αναχώρησε ο 2ος Λόχος του 7ουΣυντάγματος της 4ης Μεραρχίας Τεθωρακισμένων Γρεναδιέρων των SS με περίπου 100 στρατιώτες και μερικούς Έλληνες, που τους εξανάγκασαν [να τους ακολουθήσουν] από την πρωτεύουσα της περιοχής Λειβαδιά, με κατεύθυνση προς τα δυτικά. Στόχος της στρατιωτικής μονάδας ήταν να «καθαρίσει» από τους αντάρτες την περιοχή της κεντρικής οδού νότια του Παρνασσού στο κομμάτι της Κοινότητας του Διστόμου, που μέσω της Αράχωβας και των Δελφών οδηγούσε στον κορινθιακό κόλπο. Στα μισά του δρόμου, μεταξύ Λειβαδιάς και Διστόμου, οι Γερμανοί παρατήρησαν λαγούμια, τα οποία ερμήνευσαν ως καταφύγια των ανταρτών. 18 άοπλοι άνδρες που φύλαγαν πρόβατα, περικυκλώθηκαν, έξι από αυτούς τουφεκίστηκαν «εν ώρα φυγής». Τους άλλους δώδεκα τούς πήραν προς το Δίστομο. Το χωριό ερευνήθηκε. Κατά την ανάκριση ο δήμαρχος και ο ιερέας από το Στείρι, που βρέθηκε τυχαία εκεί, ένα χωριό που βρίσκεται πέντε χιλιόμετρα νοτιοανατολικά του Διστόμου, ανέφεραν ότι την προηγούμενη μέρα βρίσκονταν στο Δίστομο περίπου 30 αντάρτες, που στη συνέχεια πήγαν προς το Στείρι. Ο διοικητής του λόχου, χάουπτστουρμφυρερ (λοχαγός) των SS, Fritz Lautenbach, αποφάσισε να καταδιώξει τους αντάρτες. Λίγες εκατοντάδες μέτρα πριν από το Στείρι η φάλαγγα έπεσε σε ενέδρα. Με πυροβόλα όπλα και τουφέκια οι αντάρτες επιτέθηκαν στους Ναζί, που υπέστησαν μερικές απώλειες: εφτά νεκροί και πολλοί τραυματίες. Μετά από ενισχύσεις που έφθασαν για την φάλαγγα των SS, οι αντάρτες αποσύρθηκαν. Κατά τις 5.30 μμ ο λόχος έφθασε πάλι στο Δίστομο. Οι Γερμανοί υπέθεσαν ότι οι κάτοικοι γνώριζαν για την ενέδρα των ανταρτών, και αποφάσισαν την επιβολή κατασταλτικών μέτρων. Στην αρχή

τουφεκίστηκαν οι δέκα αιχμάλωτοι βοσκοί. Στη συνέχεια ερευνήθηκαν τα σπίτια. Κατοίκους και των δυό φύλων και κάθε ηλικίας που τους συναντούσαν τούς σκότωναν, συχνά με φρικτό τρόπο. Πέθαναν περισσότεροι από 200 άνθρωποι. Το μεγαλύτερο σε ηλικία θύμα ήταν 85 ετών, το μικρότερο δυό μηνών. Ολόκληρες οικογένειες ξεκληρίστηκαν. Στη θέση όπου βρίσκεται το σημερινό μνημείο, το όνομα Σφοντούρης έχει χαραχτεί 32 φορές. Μετά από μια ώρα άρχισε να σουρουπώνει. Οι σφαγιαστές σταμάτησαν τις κτηνώδεις πράξεις τους από φόβο για επιθέσεις των ανταρτών και επέστρεψαν στα οχυρωμένα τους καταλύματα στη Λειβαδιά.

Στη δίκη των στρατηγών της νοτιοανατολικής [Ευρώπης] της Βέρμαχτ, στη λεγόμενη δίκη της δολοφονίας ομήρων, οι δικαστές των ΗΠΑ έκριναν το 1948 ότι το έγκλημα στο Δίστομο ήταν μια από τις «πιο φοβερές σφαγές ανυπεράσπιστων (helpless) αθώων ανδρών, γυναικών και παιδιών». Στο [περιοδικό] Spiegel της 29ης Δεκεμβρίου 1977, ο καθηγητής Hagen Fleischer, που τότε εργαζόταν στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας, είπε: «Υπήρξαν σαφώς σαδιστικές ακρότητες». Ο βρετανός ιστορικός Mark Mazower περιγράφει την ενέργεια των Γερμανών ως αμόκ.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΣΤΟΜΟ

Ἐδῶ 'ναι τὸ πικρὸ τὸ χῶμα τοῦ Διστόμου.
Ὦ, ἐσύ διαβάτη, ὅπου πᾶς νὰ προσέχεις—
ἐδῶ πονᾶ ἡ σιωπή, πονᾶ κι ἡ πέτρα κάθε δρόμου
κι ἀπ' τὴ δυσιὰ κι ἀπ' τὴ σκληρότητα τῶν ἀνθρώπων.
Ἐδῶ μιὰ στέρνη ἄπλυτη, ματρώνα, δῶμα κι αὐλή
μὲ ὀνόματα σεμνά, κι ἡ Δόξα τὰ ἀνεβαίνει
λυγμὸ-λυγμό, σκλαβιὰ-σκλαβιά, μεγίστη σκλάβα.

Διάντης Λίτσος

Φόβος για συμμαχική απόβαση

Οι αιτίες αυτού του αμόκ συνεχίζουν να συζητιούνται. Λίγες βδομάδες πριν από αυτή την φοβερή πράξη, η ομάδα μάχης της ίδιας στρατιωτικής μονάδας υπό τον διοικητή του συντάγματος Karl Schümers, διέπραξε μια σφαγή στο χωριό Κλεισούρα στη βόρειο Ελλάδα [ΠΓ: στην Καστοριά]. Στις 5 Απριλίου 1944 δολοφονήθηκαν εκεί 215 άνθρωποι [ΠΓ: ελληνικές πηγές κάνουν λόγο για 270-280 θύματα], οι περισσότεροι γυναίκες και παιδιά, μ΄ έναν κτηνώδη τρόπο όπως και στο Δίστομο.

Πιθανώς να ήταν αποφασιστική η πολεμική κατάσταση και η αντίστοιχη προπαγάνδα των αξιωματικών στις στρατιωτικές μονάδες: Την άνοιξη του 1944 ο Κόκκινος Στρατός κατάφερε να σπάσει τον κλοιό γύρω από το Λένινγκραντ και να απωθήσει την Βέρμαχτ στο νότιο τμήμα του Ανατολικού Μετώπου μέχρι τα Καρπάθια. Στις 4 Ιουνίου 1944 απελευθερώθηκε η πρώτη ευρωπαϊκή πρωτεύουσα, η Ρώμη. Στις 6 Ιουνίου άρχισε η συμμαχική εισβολή στη Νορμανδία. Σε όλες τις κατεχόμενες χώρες οι επιτυχίες της αντιχιτλερικής συμμαχίας οδηγούσαν σε μια άνοδο της αντιστασιακής πάλης. Ο συνταγματάρχης Schümers ανέφερε στις 11 Ιουνίου στον ανώτερό του γενικό διοικητή στην Αθήνα, που υπαγόταν στον στρατηγό των Ιπταμένων Hellmuth Felmy, σχετικά με μια «αυξημένη δραστηριότητα συμμοριών» στην περιοχή Λειβαδιά-Αράχωβα-Δελφοί. Σε μια βδομάδα μόνο, το σύνταγμα είχε απώλειες 20 νεκρούς και 36 τραυματίες. Στη σιδηροδρομική γραμμή Λαμία-Θήβα-Αθήνα, τη μοναδική σύνδεση βορρά-νότου με σιδηροτροχιές, η οποία είχε χαρακτηριστεί από τους στρατιωτικούς ως ομφάλιος λώρος για τις γερμανικές στρατιωτικές μονάδες νότια της Θεσσαλονίκης, καταγράφηκε μια «αύξηση σε σαμποτάζ», παρ΄ όλο που είχαν ληφθεί αυστηρά μέτρα ασφαλείας. Έτσι διαμορφώθηκαν «ζώνες που είχαν μπλοκαριστεί και νεκρές ζώνες» κατά μήκος των σιδηροτροχιών, εντός των οποίων πυροβολούσαν ό,τι κινούνταν. Εκτός αυτού, το σύνταγμα έθεσε επίσης σε εφαρμογή το πιο καινούργιο «επίτευγμα» των κατακτητών, τα λεγόμενα βαγόνια-ομήρους. Στη μηχανή των τραίνων συνέδεαν ένα ανοιχτό φορτηγό βαγόνι, μέσα στο οποίο υπήρχε ένα συρμάτινο κλουβί με στριμωγμένους ομήρους. Η διαταγή ήταν, σε περίπτωση επίθεσης των ανταρτών στο τραίνο –ανεξάρτητα απ΄ το αν αυτή πετύχαινε ή όχι- να ανατιναχτεί στον αέρα το βαγόνι μαζί με τους ανθρώπους.

Ο Schümers, την αυξημένη δράση των ανταρτών την απέδιδε στη δραματική επιδείνωση της πολεμικής κατάστασης στη Γερμανία. Ο Kurt von Graevenitz, εκπρόσωπος «Ειδικού Επιτρόπου του υπουργείου Εξωτερικών για την νοτιοανατολική [Ευρώπη]», ανέφερε από την Αθήνα στον Hermann Neubacher για την κατάσταση στην Ελλάδα: «Δεν κυριαρχούμε πλέον σε καμιά μεγάλη συνεχόμενη έκταση».

Η εξέλιξη αυτή φαινόταν επίσης στους Γερμανούς ιδιαίτερα επικίνδυνη, επειδή φοβούνταν μια συμμαχική απόβαση στα Βαλκάνια, που ήταν ιδιαίτερης οικονομικής σημασίας για τους καταχτητές. Υπήρχε η άποψη ότι θα μπορούσε να ματαιωθεί μια συμμαχική απόβαση, αν ήταν ελεύθερα τα «όπισθεν» των δρόμων ανεφοδιασμού και οι δρόμοι σύνδεσης με την ακτή. Ο ανώτατος διοικητής της νοτιοανατολικής [Ευρώπης] στις 14 Ιουλίου 1943 είχε εκτιμήσει: «Πρέπει να αναμένονται εχθρικές αποβατικές επιθέσεις με μεγάλη συμμετοχή ανυπότακτων τμημάτων του πληθυσμού στην πλευρά του εχθρού». Την 1η Νοεμβρίου 1943 διέταξε να εξοντωθούν οι αντάρτες προτού κάνουν απόβαση οι Αγγλοσάξονες. Για το λόγο αυτό πρέπει,

ήδη πριν από μια εισβολή, «να ληφθούν τα πιο σκληρά μέτρα». Η αχαλίνωτη τρομοκρατία έπρεπε να φοβίσει τον πληθυσμό με τέτοιο τρόπο, που να μην τολμήσει να ξεσηκωθεί ενάντια στους καταχτητές σε περίπτωση εισβολής.

Για τους Γερμανούς, ως «πιο επικίνδυνη κατεύθυνση στην οποία στόχευε» μια συμμαχική ενέργεια, χαρακτηρίστηκε σ΄ ένα στρατηγικό έγγραφο του επιτελείου της Βέρμαχτ της 10ης Δεκεμβρίου 1942, «αυτή… στον κόλπο της Πάτρας». Μια τέτοια επιχείρηση μπορούσε να αναπτυχθεί παραπέρα, μέσω του ισθμού της Κορίνθου άμεσα προς την Αθήνα, ή κατά μήκος της βόρειας ακτής του κόλπου μέσω Δελφών-Λειβαδιάς προς την κατεύθυνση της κεντρικής Ελλάδας.

Σ΄ αυτό το πλαίσιο, ο δρόμος από τη Λειβαδιά προς τους Δελφούς και από κει με κατεύθυνση προς το νότο, στο λιμάνι της Ιτέας στον κορινθιακό κόλπο, αποκτούσε ιδιαίτερη στρατιωτική σημασία. Ο δρόμος αυτός ήταν η μοναδική διαδρομή σύνδεσης, που έκανε δυνατή την συγκοινωνία οχημάτων και ανεφοδιασμού ενάντια στα αγγλο-αμερικανικά στρατεύματα στη βόρεια ακτή του κόλπου. Ο δρόμος πήγαινε στην περιοχή της Λειβαδιάς-Διστόμου βορειοανατολικά του Ελικώνα. Η οροσειρά αποτελούσε βάση επιχειρήσεων και καταφύγιο του 34ου Συντάγματος του Ελληνικού Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού (ΕΛΑΣ). Από εκεί ο δρόμος συγκοινωνιών μπορούσε να διακοπεί γρήγορα. Η «ειρήνευση» της περιοχής θεωρήθηκε από τους φασίστες ως βασική προϋπόθεση για τη διατήρηση της γερμανικής κυριαρχίας στην Ελλάδα και την απόκρουση των συμμαχικών αποβάσεων. Στη περιοχή γύρω από το Δίστομο, για την «ειρήνευση» υπεύθυνο ήταν το σύνταγμα του Schümers. Η «ειρήνευση» της περιοχής, που χαρακτηρίστηκε «μολυσμένη από τις συμμορίες» θα έπρεπε να πλήξει το σύνολο του πληθυσμού. Ο Schümers σε μια αναφορά τής 21ης Ιουλίου 1944 προς τον στρατηγό Felmy, δικαιολόγησε την μαζική σφαγή των γυναικών και των παιδιών της 10ηςΙουνίου στο Δίστομο, με τον ισχυρισμό ότι οι αντάρτες «προχώρησαν γενικά», όχι μόνο στο ότι έφτιαξαν ένοπλες μονάδες από γυναίκες, «αλλά επίσης… ότι εκπαίδευαν γυναίκες και παιδιά με σκοπό την κατασκοπία, την διαβίβαση πληροφοριών, τα σαμποτάζ και τη ρίψη βομβών».

Στις αρχές Ιουνίου ο Schümers πήρε εντολή από το Γενικό Αρχηγείο στην Αθήνα να διενεργήσει μια επιχείρηση ενάντια στους αντάρτες στην οροσειρά του Ελικώνα. Ως σημείο συγκέντρωσης αυτής της ενέργειας, που είχε κωδική ονομασία «καλοκαιρινή καταιγίδα», προβλεπόταν για τις γερμανικές στρατιωτικές μονάδες η περιοχή γύρω από το Δίστομο. Εδώ περιλαμβανόταν η «απελευθέρωση» του δρόμου δυτικά της Λειβαδιάς, μια προσπάθεια αναγνώρισης προς το Δίστομο, καθώς και η έρευνα της περιοχής για υποδείξεις επαφών με αντάρτες.

Οι Έλληνες σοκαρίστηκαν

Η είδηση για τη σφαγή εξαπλώθηκε σαν αστραπή. Στις 13 Ιουνίου, ο τοποθετημένος από τους κατακτητές Νομάρχης της Βοιωτίας, ενημέρωσε την διοίκηση των δοσίλογων της Αθήνας για αυτό το ζήτημα. Πολύ σύντομα οι συμμαχικές υπηρεσίες στην Εγγύς Ανατολή έλαβαν τις ειδήσεις και τις διέδωσαν, μεταξύ άλλων, και μέσω του ραδιοφωνικού σταθμού στο Κάιρο, που εξέπεμπε στην ελληνική γλώσσα. Στις 10 Ιουλίου ο εκπρόσωπος του υπουργείου Εξωτερικών στην Ελλάδα, Karl von Zeileissen, ανέφερε για «φήμες που κυκλοφορούν σε όλη την Αθήνα σχετικά με μια υποτιθέμενη ενέργεια αντιποίνων του συντάγματος των SS ενάντια στην περιοχή του Διστόμου». Ο ραδιοφωνικός σταθμός στο Κάιρο –όπως υποστήριζε- «έκανε αναφορά σ΄ αυτό το θέμα». Σε μια αναφορά της 16ης Ιουλίου του κατασκόπου-αξιωματικού στην Ανώτατη Διοίκηση της νοτιοανατολικής [Ευρώπης], Franz von Harling, προς την Ανώτατη Διοίκηση της Βερμαχτ (OKW) σημειωνόταν, ότι ο αμερικανός υπουργός Εξωτερικών Cordell Hull «πήρε θέση για τα γεγονότα (στο Δίστομο – M.S) σε μια συνέντευξη Τύπου.»

Ακόμη και πρόθυμοι προς τον δοσιλογισμό Έλληνες, αποστράφηκαν από τους καταχτητές. Σε μια έκθεση του εκπροσώπου του «ειδικού εξουσιοδοτημένου» Neubacher στην Αθήνα, Graevenitz, της 28ης Ιουλίου, αναφέρεται ότι η είδηση για την «καταστροφή του χωριού Διστόμου» έχει «επιδράσει δηλητηριωδώς» σε ό,τι αφορά τη διάθεση του ελληνικού πληθυσμού.

Λόγω της απήχησης που είχαν οι ειδήσεις για τη σφαγή στην Ελλάδα, καθώς επίσης στις «εχθρικές» και στις ουδέτερες χώρες του εξωτερικού, κορυφαίες γερμανικές αρχές –το ηγετικό επιτελείο της Βέρμαχτ στην Ανώτατη Διοίκηση της Βέρμαχτ (OKW), ο ανώτατος διοικητής της νοτιοανατολικής [Ευρώπης] στο Βελιγράδι, ο στρατιωτικός διοικητής στην Ελλάδα και ο ειδικός εξουσιοδοτημένος Neubacher- ζήτησαν πληροφορίες. Αποδείχτηκε ότι υπήρχαν δυό «αναφορές μάχης» με αντίθετες περιγραφές των γεγονότων. Ο διοικητής του λόχου, Lautenbach, ανέφερε στις 11 Ιουνίου στο Σύνταγμα 7 των SS, ότι στο δρόμο από τη Λειβαδιά προς το Δίστομο παρατηρήθηκαν μέσα σε υπόγεια καταφύγια άμαχοι πολίτες, οι οποίοι άνοιξαν πυρ. Στη μάχη που ακολούθησε –όπως αναφέρει- 18 «άνδρες νεαρής ηλικίας πυροβολήθηκαν ενώ τρέπονταν σε φυγή». Όταν πλησίαζαν το χωριό –συνεχίζει- η στρατιωτική μονάδα δέχτηκε επίθεση «με οβιδοβόλα, πολυβόλα και τουφέκια… από την κατεύθυνση του Διστόμου» κατά την οποία ο λόχος είχε απώλειες. Στη συνέχεια το χωριό χτυπήθηκε «με όλα τα διαθέσιμα όπλα» και μετά «εκκαθαρίστηκε». Εδώ «καταμετρήθηκαν συνολικά 250 – 300 νεκροί ύποπτοι συμμοριών και μέλη συμμοριών». Τα σπίτια –αναφέρει- στη συνέχεια «κατακάηκαν». Μια ημέρα αργότερα ο υπαξιωματικός Georg Koch, της

Στρατιωτικής Μυστικής Αστυνομίας, που ήταν παρών στην «ενέργεια», συνέταξε επίσης μια έκθεση μάχης. Σύμφωνα μ΄ αυτήν ουδέποτε υπήρξε «εχθρική επαφή» με τους αντάρτες στο Δίστομο. Οι δολοφονίες στον άμαχο πληθυσμό –όπως αναφέρει- διεπράχθησαν μετά την επιστροφή, αργά το απόγευμα, στη μάχη που ακολούθησε με τους αντάρτες πέντε χιλιόμετρα ανατολικά του Διστόμου. Η εξιστόρηση του Koch ισχύει στην έρευνα ως εκείνη που σε μεγάλο βαθμό αντιστοιχεί στη πορεία των πραγματικών γεγονότων [τα οποία έλαβαν χώρα] στο Δίστομο.

Ιδιαίτερα εξοργισμένος για την παραποιημένη έκθεση φάνηκε να είναι ο Διοικητής Στρατηγός του LXVIII Σώματος Στρατού, Felmy, στον οποίο υπάγονταν η μονάδα των Βάφεν-SS. Στις 4 Ιουλίου έγραψε ότι η έκθεση μάχης του λόχου των SS «και η υπηρεσιακή αναφορά που κατατέθηκε, είναι σκόπιμα παραποιημένη». Ένα ανήκουστο περιστατικό στον πρωσο-γερμανικό στρατιωτικό μηχανισμό –αν αυτό «ξεσκεπαστεί». Προπάντων, τόνισε ο Felmy, η «αντιπροπαγάνδα που ξεκίνησε» από αυτόν, η οποία βασίζεται στην παραποιημένη έκθεση –όπως ανέφερε- «απαξιώθηκε». Και συνέχισε: «Ως εκ τούτου, δεν μπορώ πλέον να χειριστώ τίποτα, παρεμβαίνοντας ενάντια στον επικεφαλής της περιοχής της Λεβαδιάς (ορθογραφία των Ναζί/του Felmy για την Λειβαδιά, jW)», ο οποίος διαβίβασε τις πληροφορίες για τη σφαγή στη δωσίλογη κυβέρνηση της Αθήνας. Ο στρατηγός ξεμπροστιάστηκε δημόσια και διέταξε τον διοικητή της μεραρχίας των SS να διεξαγάγει έρευνα. Λόγω της αβεβαιότητας που γεννήθηκε στις γερμανικές υπηρεσίες από την εμφάνιση διαφορετικών «αναφορών μάχης» και, όπως έγραψε ο εκπρόσωπος του υπουργείου Εξωτερικών στην Αθήνα, Zeileissen, συνεπεία μιας διαμάχης για τις αρμοδιότητες ανάμεσα στις υπηρεσίες της Βέρμαχτ στην Ελλάδα, κατά την γερμανική «αντιπροπαγάνδα» προέκυψε μια καθυστέρηση πολλών εβδομάδων. Η προσπάθεια να δικαιολογηθούν οι Ναζί έπεσε στο κενό.

Εκτός από την παραποίηση, ο Felmy επέκρινε επίσης τον τουφεκισμό των δώδεκα αιχμαλώτων βοσκών στο Δίστομο, το πρωί, από τον λόχο. Αυτό –είπε- αποτελεί παράβαση μιας «διαταγής του φύρερ» για το «κέρδισμα» εργατικών δυνάμεων. Για να ελαφρυνθεί η δυσχερής κατάσταση στη Γερμανία, ο Χίτλερ, στις 27 Ιουλίου 1943, διέταξε να μην σκοτώνονται πλέον οι αιχμάλωτοι αντάρτες, όπως συνηθιζόταν έως τώρα, αλλά να εκτοπίζονται ως καταναγκαστικοί εργάτες στο «Ράιχ». Η σφαγή των κατοίκων, στη διαμαρτυρία του Felmy δεν έπαιξε κανένα ρόλο. Έκανε μόνο κριτική στο ότι ο Lautenbach δεν είχε λάβει τη συγκατάθεση του διοικητή της μεραρχίας πριν τα «μέτρα εκδίκησης». Αυτό είχεως αποτέλεσμα μια εντολή του ανώτατου διοικητή της νοτιοανατολικής [Ευρώπης] τον Δεκέμβριο του 1943. Οι κατακτητές αντιλήφθηκαν ότι η αδιάκριτη τρομοκρατία κατά του πληθυσμού ενίσχυε την εισροή στους αντάρτες. Κυρίως, αυτή η ενέργεια χαλούσε τα γερμανικά σχέδια να προσελκυστούν σε μεγάλη κλίμακα δοσίλογοι στους ένοπλους

σχηματισμούς. Ως εκ τούτου τα μέτρα τρομοκρατίας θα έπρεπε μελλοντικά να λαμβάνονται μόνο για τους αντάρτες και τους υποστηρικτές τους. Ο αρχηγός του Γενικού Επιτελείου της Ομάδας Στρατού Ε, AugustWinter,εξήγησε τη «νέα» γραμμή: Δεν «πρόκειται δυστυχώς (sic!) για το ότι πρέπει να αποκεφαλιστούν όλοι οι άνθρωποι» και «να ισοπεδωθούν εντελώς, χωριά που δεν μετέχουν», επειδή αυτό θα οδηγήσει στην «αύξηση του συμμοριτισμού». Για αυτό –κατά την άποψή του- θα πρέπει να σκοτώνονται μόνο οι σωστοί Έλληνες, «οι πραγματικά υπεύθυνοι». Για τους φασίστες αυτοί ήταν οι Έλληνες εκείνοι «που υποστηρίζουν τον κομμουνισμό». Οι ίδιοι όμως οι αξιωματικοί του στρατού δεν εφάρμοζαν τη «νέα» γραμμή. Για αυτούς, εν όψει μιας συμμαχικής απόβασης, η «ειρήνευση» της ενδοχώρας μέσω της μαζικής τρομοκρατίας κατά του πληθυσμού, ήταν σημαντικότερη απ΄ ό,τι οι πολιτικοί ελιγμοί. Τον Απρίλιο του 1944 ο αντισυνταγματάρχης Konrad Warnstorff, ως «επεξεργαστής των θέσεων του εχθρού», ο πιο σημαντικός αξιωματικός στο Επιτελείο της Ομάδας Στρατού Ε για την καταπολέμηση των ανταρτών, έκανε μια πραγματογνωμοσύνη. Σ΄ αυτήν διαπιστωνόταν ότι τα πολιτικά «εκδικητικά μέτρα» αδιακρίτως, τα οποία μετά βίας αποδυνάμωναν τους αντάρτες, είναι άχρηστα. Στο περιθώριο του εγγράφου έγραψε ότι αυτά είναι απαραίτητα. «Δεν υπάρχει άλλη λύση».

Δεν υπάρχει εξιλέωση και αποζημιώσεις

Και ο Felmy δεν ήταν σύμφωνος, όχι τελευταία, επειδή οι προϊστάμενοι του Lautenbach είχαν φροντίσει για την παραποίηση, για το ότι ο διοικητής του λόχου, όπως θα έλεγε κανείς σήμερα, τη γλύτωσε με μια επίπληξη.

Το 1948 ο Felmy, στη δίκη κατά των φασιστών στρατηγών της νοτιοανατολικής [Ευρώπης], λόγω και των εγκλημάτων που διαπράχθηκαν στο Δίστομο από την στρατιωτική μονάδα που υπαγόταν σ΄ αυτόν, καταδικάστηκε σε 15 χρόνια φυλακή. Επειδή οι δυτικές δυνάμεις στον Ψυχρό Πόλεμο ανέμεναν μια «στρατιωτική συνεισφορά» της Δυτικής Γερμανίας, ένας στιγματισμός των «γερμανών στρατιωτών» ως εγκληματιών πολέμου δεν φαινόταν ως κατάλληλος. Στον Felmy, όπως και σε πολλούς άλλους, δόθηκε χάρη. Στις 15 Δεκεμβρίου του 1951 αποφυλακίστηκε.

Στη Δυτική Γερμανία δεν καταδικάστηκε ποτέ κανένας από τους δολοφόνους. Το πρωτοδικείο Ι του Μονάχου διέκοψε τη διαδικασία το 1972 λόγω παραγραφής. Όχι μόνο υπήρξε ποινική τιμωρία, αλλά και στους επιζώντες κατοίκους του χωριού, καθώς και στους απογόνους των θυμάτων, τούς αρνήθηκαν μέχρι σήμερα και τις αποζημιώσεις.

Μετά την απόρριψη των συνομιλιών για αυτό το θέμα από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση [της

Γερμανίας], οι απόγονοι των θυμάτων και οι επιζώντες πήραν την δαπανηρή δικαστική οδό. Το 1997 το πρωτοδικείο στη Λειβαδιά καταδίκασε την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία [Γερμανίας] να καταβάλλει περίπου το ποσό των 37,5 εκατομμυρίων ευρώ. Η κυβέρνηση του Βερολίνου άσκησε αναίρεση, επειδή σύμφωνα με την κρατική ασυλία, οι ιδιώτες δεν μπορούν να κάνουν μήνυση σ΄ ένα ξένο κράτος στα εγχώρια δικαστήρια. Οι δικαστές όμως στο ανώτατο ελληνικό δικαστήριο, τον Άρειο Πάγο, εξέφρασαν την άποψη ότι ζητήματα που αφορούν στην παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν άπτονται της κρατικής ασυλίας και επικύρωσαν την απόφαση της Λειβαδιάς. Μια κατάσχεση της γερμανικής κρατικής ιδιοκτησίας στην Ελλάδα, που θα ξεκινούσε, προς όφελος των θυμάτων, την απέτρεψε η ελληνική κυβέρνηση. Μετά απ΄ αυτό, τα θύματα άσκησαν αγωγή στη Γερμανία. Οι διαδικασίες πέρασαν απ΄ όλους τους βαθμούς δικαιοδοσίας, φθάνοντας μέχρι το Ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο –και τα αιτήματα απορρίφθηκαν αντίστοιχα. Το βασικό περιεχόμενο των αποφάσεων ήταν ότι οι σφαγές ήταν μια «κανονική πολεμική ενέργεια» και επομένως οι ασκήσεις αγωγών από ιδιώτες κατά της Γερμανίας ήταν ανεπίτρεπτες. Οι αξιώσεις για αποζημιώσεις θα μπορούσαν να επιλυθούν μόνο μέσω κρατικών διαπραγματεύσεων. Όμως αυτές δεν ήταν διαπραγματεύσεις για αποζημιώσεις. Το ζήτημα των αποζημιώσεων [όπως υποστηρίζει η γερμανική κυβέρνηση] τακτοποιήθηκε με το Σύμφωνο 2+4. Τα θύματα έλαβαν βοήθεια από την Ιταλία. Τα δικαστήρια του τελευταίου βαθμού δικαιοδοσίας στη χερσόνησο των Απεννίνων, αποφάσισαν ότι για τα εγκλήματα κατά των ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν ισχύει η κρατική ασυλία. Τα θύματα είχαν το δικαίωμα και στην Ιταλία να προσβάλλουν τους νόμιμους τίτλους της γερμανικής κρατικής ιδιοκτησίας. Το 2008 το Βερολίνο αντεπιτέθηκε και άσκησε αγωγή στο Διεθνές Δικαστήριο. Τον Ιανουάριο του 2012 το Δικαστήριο αποφάσισε ότι ισχύει η αρχή της κρατικής ασυλίας. Ασκήσεις αγωγών από ιδιώτες κατά της Γερμανίας πρέπει –σύμφωνα με το Δικαστήριο- να απορρίπτονται, και αποφάσεις που έχουν ήδη παρθεί πρέπει να αρθούν. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση [της Γερμανίας] –σύμφωνα πάντα με το Δικαστήριο- θα έπρεπε να διαπραγματευθεί με τα θύματα.

Μετά από 70 χρόνια είναι επιτέλους καιρός να αναληφθεί επίσημα η ευθύνη για τα εγκλήματα από την κυβέρνηση, και να δείξει έμπρακτη μετάνοια. Ο Πρόεδρος της Γερμανίας Gauck επισκέφθηκε στις 7 Μαρτίου του 2014 την κοινότητα των Λιγκιάδων στη βορειοδυτική Ελλάδα [ΠΓ: στο νομό Ιωαννίνων]. Εκεί, στις 3 Οκτωβρίου 1943, οι γερμανοί στρατιώτες σκότωσαν 83 κατοίκους, οι περισσότεροι γυναίκες και παιδιά. Ο Gauck βρήκε να πει λόγια λύπης, απέρριψε όμως τα αιτήματα για αποζημιώσεις. Ο τελευταίος επιζών της σφαγής των Λιγκιάδων είπε: «Αυτά ήταν μόνο λόγια που δεν σημαίνουν τίποτα. Θέλω δικαιοσύνη, που σημαίνει αποζημίωση».

Πηγή: junge Welt, 10/06/2014

Δείτε επίσης: **Αφηγήσεις από τη Σφαγή του Διστόμου (10.06.1944)**